

Biết chi nói này

DSK, LTT, HTG

BPT: Sau đây là nguyên văn bài viết "Biết Chi Nói Này" của AH ĐSK. Vì bài viết gồm 3 đề tài khác nhau, liên quan đến những vấn đề khá rộng lớn, mà chỉ thu gọn vào có mấy trang, không khỏi thiếu sót và sai lầm; nên BPT đã yêu cầu AH ĐSK chia làm 3 đề tài khác nhau, nhất là đề tài về ASXH, hầu như tất cả các AH đều muốn tìm hiểu, không thể hời hợt, dăm ba câu để cho có. Nhưng AH ĐSK không đồng ý và đã thư cho BPT phàn nàn rằng BPT đã từ chối không cho đăng bài này. Xin các AH đọc "Mục Thư Tín" để biết rõ vấn đề. Mong rằng trong LT 103 sắp tới, BPT sẽ nhận được bài viết chi tiết về ASXH từ các AH bốn phương."

***

Lời nói đầu:

Bài này gồm 3 mục: 1- Đổi Họ cho Vợ; 2- Xin trợ cấp An Sinh Xã Hội (ASXH) cho Vợ; 3- Chúc Thư gồm có Chúc Thư Sống (Living Will. *Không biết phải dịch sao cho đúng*); Chúc Thư Tài Sản (Living Trust) và Chúc Thư cùng Lời Trăn Trối (Last Will and Testament). Sau đây là kinh nghiệm *riêng* của tôi và tôi xin chia sẻ với các bạn. *Mục đích của bài này là để các AH tham khảo mà thôi, khi cần làm thì nên liên lạc với ASXH, chuyên viên thuế ASXH và Luật Sư riêng cho các mục liên quan đến Chúc Thư (Wills)*

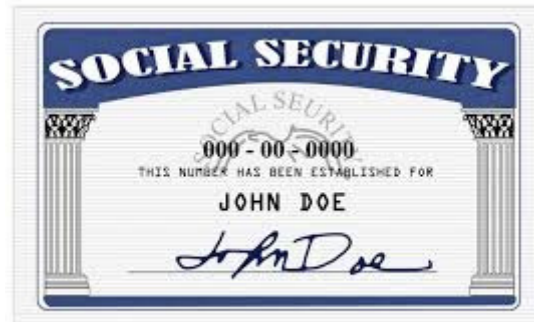
Tóm Tắt.

Nếu không muốn đọc hết cả bài thì chỉ cần đọc phần này để coi phần nào của bài mà AH muốn đọc.

Đổi Họ cho Vợ:

Mục đích là để tránh rắc rối với Sở An Sinh Xã Hội (ASXH) cho Vợ sau khi mình qua đời.

Xin trợ cấp An Sinh Xã Hội cho Vợ:

AH là công dân Mỹ hoặc có Thẻ Xanh thường trú và có 40 Tín Chỉ Làm Việc có thể xin trợ cấp ASXH cho Vợ.

Living Will:

Là một ước nguyện của bệnh nhân cho hospital biết ý muốn của mình trong trường hợp hết thuốc chữa, xin hospital để cho mình được chết êm thắm, không cần kéo dài cuộc sống bằng phương tiện nhân tạo và những điều cần làm sau khi bạn đã ra đi.

Living Trust:

Là một hợp đồng do người đang sống lập ra một Quỹ (trust) dùng tài sản của mình để cho trust làm ăn (invest) lấy lời chia cho những thành viên của Quỹ (trust) như: người sáng lập, con cái.

Last Will & Testament:

Chức ngôn, do người đang sống làm ra, để sau khi mình chết, tài sản của mình sẽ được chia cho ai, bao nhiêu?.

Tài sản (estate) gồm: bất động sản (real estate), đất đai, nhà cửa, động sản (personal), xe cộ, tiền trong ngân hàng, tiền bảo hiểm bồi thường, phần hùn (interest) trong các công ty v.v...

Đổi Họ cho Vợ:

Tôi cũng như phần lớn các bạn VN lớn tuổi khác nghĩa là mặc dầu có vợ, qua ở Mỹ thành công dân Mỹ mà vẫn cứ giữ Họ củ của Vợ. Máy đồng nghiệp Mỹ trắng của tôi nhắc nhở nhiều lần là tôi cần phải đổi Họ cho bà xã để tránh rắc rối về sau vì nhân viên Sở An Sinh Xã Hội (ASXH), phần nhiều ít học (?!!) và họ rất cứng rắn trong việc dùng luật để giải quyết mà thôi. Nói cho ngay đây cũng là một cái hay vì dân Mỹ gồm cả 100 giống dân, mỗi dân có một ý nghĩ khác nhau, nếu uyển chuyển trong việc giải quyết thì sẽ có vấn đề lem nhem và khiêu nại. Tôi chỉ ghi nhận lời khuyên mà không tin lắm cho đến khi sau nhiều lần liên lạc với Sở ASXH và bị từ chối nhiều lần với những lý do vô duyên tôi mới thấy tụi nó làm ăn quá máy móc và áp dụng luật lệ cứng rắn nên mới nghĩ rằng sau này có chuyện liên lạc với ASXH nếu vợ mình mà còn giữ cái họ thời chưa có chồng thì có thể gặp nhiều rắc rối do đó tôi quyết định gặp nhân viên Sở ASXH xin đổi họ cho Vợ. Chuyện trước phải làm, thủ tục đầu tiên (không cần phải nói lái nghe!) là phải liên lạc với Quận hoặc cơ quan nơi mình làm hôn thú xin **ít nhất 10 bản sao Hôn Thú có thị thực**, nhớ là phải có thị thực bản sao nghe, nếu không là bất hợp lệ. Bạn phải trả 1 lệ phí tượng trưng tôi không nhớ là bao nhiêu nhưng rất rẻ.

Sau đó xin 1 cái hện qua internet hoặc phone để cả hai vợ chồng đến gặp nhân viên hữu trách của Sở ASXH. Nhân viên này sẽ trước tiên coi bản Hôn Thú có phải là bản Chánh hay là bản sao có thị thực. Sau đó sẽ hỏi tiếp muốn đổi Họ như thế nào. Phần nhiều con gái VN có chữ lót “thị” bây giờ mình bỏ chữ đó đi và xin viết cái họ của người chồng sau cái tên cúng cơm. Ví dụ: tên lúc chưa chồng là: Nguyễn Thị Mít và lấy chồng họ Đồng. Tên xin Sở ASXH đổi lại sẽ là: Mit Nguyen Đồng hoặc Mít Đồng. Nếu hai vợ chồng đều cùng họ Nguyễn, Lê, Trần, Lý, Đinh thì có lẽ không cần

vì Last name của người vợ cũng là Last name của người chồng. Nhân viên Sở ASXH sau khi nhận việc xin đổi Họ trong thẻ ASXH của người vợ rồi thì sẽ dặn là về nhà cần phải ghi tên họ mới của người vợ trong thùng thư để cho sở Bưu Điện và người phát thư bỏ bao thư có thẻ ASXH mới vào thùng thư! **Rất quan trọng đừng quên nhen.** Nếu không thì thư sẽ bị hoàn trả cho Sở ASXH!!

Sau đó bạn cần phải liên lạc với DMV xin đổi tên mới của người vợ vào Bằng Lái Xe. Lại cần phải có bản sao Hôn Thú có thị thực với thẻ ASXH mới. Bạn cũng nên nhớ xin đổi tên mới của Vợ trên Sổ **Thông Hành (passport)** và các **Trương Mục** ở Ngân Hàng bank accounts.

Xin Trợ Cấp ASXH cho Vợ:

Bạn là công dân Hoa Kỳ hoặc có Thẻ Xanh thường trú và có đủ 40 tín chỉ làm việc (40 Work Credits) và đã đến tuổi hưu hoặc đang hưu thì có thể liên lạc với Sở ASXH xin cho Vợ dù bà này chưa đủ tín chỉ làm việc, hoặc không đi làm, hoặc đủ tính chỉ nhưng chưa muốn lãnh¹ lãnh tiền ASXH theo tiền ASXH của Chồng (xin xem phần Đổi Họ cho Vợ ở phần trên). Nếu bà Xã không nói được tiếng Anh lưu loát thì bạn có thể đi theo làm thông dịch². Bạn nhớ là bạn chỉ có nhiệm vụ

¹ xem lời bàn dưới đây

² Sở ASXH cung cấp dịch vụ thông dịch miễn phí nếu bạn muốn

thông dịch Không được phép trả lời thế cho Vợ. Nhân viên hữu trách sẽ phỏng vấn bà Xã qua sự thông dịch của bạn³. Nếu hợp lệ thì nhân viên hữu trách sẽ cho biết bà Xã sẽ được trả lời **Thuận** trong bao nhiêu ngày sau cuộc phỏng vấn này và sẽ được lãnh hàng tháng bao nhiêu? My house (bà Xã = nhà tôi) vì chưa tới tuổi hưu (dưới 66 t) nên hàng tháng chỉ lãnh được 35% tiền ASXH của tôi mà thôi. ‘Not bad’ các bạn đồng ý không? Nói thêm nếu bà Xã cũng đến tuổi hưu *theo luật ASXH ấn định (hiện nay là 66 tuổi)* thì khi xin lãnh tiền ASXH sẽ được lãnh 50% tiền ASXH của ông chồng. Tất cả những gì tôi nói trên là áp dụng cho người chồng làm lương lớn và vì vậy lãnh tiền ASXH lớn hơn người Vợ. Ngược lại nếu người vợ đi làm lương lớn hơn người chồng thì khi đó người chồng lại ăn ké tiền ASXH của người vợ. Nam Nữ bình quyền mà các bạn! Đây là luật áp dụng cho Chồng là Nam phái và Vợ là Nữ phái. Với phán quyết mới của TCPV USA cho phép kết hôn giữa 2 người đồng giới tính thì luật ASXH sẽ ra sao xin miễn bàn nghe các bạn!

Chúc Thư Sống:

Thật ra mà nói chúc thư nào lại không làm khi còn sống!!?? Nhưng tôi tạm dịch mấy chữ Living Will mà thôi. Các AH nào có chữ gì hay hơn xin đóng góp ý kiến. Nói là Chúc Thư Sống (CTS) nhưng thật ra trong đó toàn nói chuyện chết chóc như sau.

Hãy cho tui chết: Lỡ mà bạn vì lý do nào đó bị hôn mê không quyết định được cho cuộc sống của mình thì phải làm gì? Bệnh viện và Bác Sĩ vì luật lệ bắt buộc phải làm hết sức để cứu sống bạn và chuyện đầu tiên là cho bạn thở bằng máy thở vì nếu không bạn sẽ ra đi. Đã đến lúc gia đình bạn, vợ và con, phải quyết định sau khi nghe BS khuyến cáo là bạn sẽ ra đi nếu rút

ông thở!. Nói thì dễ nhưng làm rất khó vì không ai nhất là người trong gia đình lại có thể để cho bạn ra đi nếu bạn không có 1 quyết định tương tự viết ra trong CTS. Trong đó bạn phải nói rõ là bạn không muốn kéo dài cuộc sống nhờ máy móc nhân tạo và bạn muốn ra đi về với ông bà và cho phép người trong gia đình bạn, sau khi có ý kiến của BS, cho phép BS rút ông thở! Trong CTS bạn phải nói rõ ưu tiên quyết định chảy máu mắt này là vợ của bạn, sau đó nếu vợ không dám hay là cũng bị coma như bạn thì đến phiên con hoặc các con. Nếu các con không có sự đồng nhất trong quyết định thì đa số sẽ thắng và nếu đồng ý và không đồng ý bằng nhau thì quyết định của bạn trong CTS sẽ là Tie Breaker! (Nói thêm: bạn có thể nói thêm là đứa nào muốn Ba sống phải đài thọ Bills nhà thương và nuôi Ba suốt đời còn lại trên giường bệnh!). Cuối cùng bạn có thể nhờ anh/em trong gia đình quyết định dùm giúp cho con cái của bạn.

Đám ma: Sau khi chết bạn muốn gì? Chôn hay Thiêu? Nói cho rõ và nếu có thể mua sẵn cái package thiêu từ các nhà quàn (chắc bạn cũng đã từng nhận nhiều quảng cáo về việc này nhất là của Neptune Society). Bạn cũng nên đọc lại một bài viết về vấn đề ma chay do 1 AH bút danh “Tràm Cà Mâu” viết. Bạn cũng cần viết rõ ra đám Ma làm theo nghi thức nào, rình rang hay đơn giản, mời thầy nào, liên lạc với Ban Hộ Niệm nào nếu theo nghi thức Phật Giáo còn nếu theo nghi thức Công Giáo thì liên lạc với Cha của Nhà Thờ nào? Nếu Chôn thì đã mua đất rồi chưa; mua hòm loại gì?⁴ Cáo phó viết như thế nào? Đăng ở Báo nào nếu bạn ở vùng có nhiều báo Việt ngữ. Trong lúc Ma Chay có cần chơi những bản nhạc mà bạn thích không?⁵

⁴ Nhớ đọc lại bài viết của Tràm Cà Mâu LTAHCC số 97 tr. 50/51

⁵ Tìm mua 1 Living Will package ở Office Depot hoặc Office Max.

³ Xem phụ đính dưới đây

Living Trust:

Hình như loại chúc thư này **chỉ cần có** nếu bạn có gia tài khá quan trọng. Tôi không biết về chúc thư này vì gia tài không có bao nhiêu. Tôi đã nhờ AH HTG rành về loại chúc thư này viết thêm để cho các AH biết mà tham khảo.

Sơ lược về Living Trust “ = Hợp Đồng Di Chúc Giao Thác Tài Sản “.

Living Trust là một văn kiện hợp pháp về quản lý tài sản gồm động sản, bất động sản , soạn thảo bởi luật sư về việc quản lý hay phân chia tài sản bởi sở hữu chủ, thường là hai vợ chồng, theo ý của sở hữu chủ, khi còn sống hay sau khi đã chết. Nếu nhiều trustees thì gọi là Board of Trustees. Trust chỉ hoạt động cho đến ngày người lập trust qua đời.

Tiền thuê luật sư soạn Living Trust khoảng vài trăm dollars.

Trong living trust có bản “ Hợp đồng có thể sửa đổi được “ ví dụ : “ Trần Revocable Trust Agreement “, nêu rõ chủ quyền của người chủ lập ra living trust và nhiệm vụ của người nào chịu trách nhiệm quản lý tài sản hoặc phân chia tài sản ra sao sau khi người chủ Living trust qua đời.

Những sự phân chia hay sự ủy nhiệm quyền điều hành tài sản cho ai đều có thể sửa đổi khi người chủ Living Trust còn sống.

Trong Living Trust có một phần gọi là “Last Will and Testament “ Di Chúc và Lời Trần Trối Sau Cùng “(xin xem dưới đây) ghi rõ những người trách nhiệm quản lý tài sản theo thứ tự ưu tiên trước sau theo như ý của chủ Living Trust . Công việc quản lý tài sản như trả tiền thuê bất động sản, trả tiền nợ cho trái chủ qua chi phiếu của ngân hàng, hoặc thu tiền lợi tức từ các dịch vụ đầu tư ..v.. v..

Living Trust có tiện lợi hơn “ Will “ “ di chúc” là chủ Living Trust qua đời, tài sản chia cho con cái không phải trải qua thủ tục “Probate” cần kiểm nhận di chúc của toà án,

kéo dài có khi cả nửa năm , trong khi con cháu cần tiền trang trải nợ nần .

HTGIANG Oct. 8. 2013 .

Last Will and Testament - Di Chúc và Lời Trần Trối: (DC & LTT) (xin xem mục tham khảo dưới đây).

Bất cứ ai quá tuổi luật định với đầu óc minh mẫn và không bị ép buộc đều có thể viết DC & LTT mà không cần phải có luật sư lo cho chuyện này; tuy nhiên nếu có LS chuyên môn giúp đỡ thì hay hơn nhất là khi gia tài hơi quan trọng. Người viết/làm di chúc phải nói rõ là mình là người làm di chúc và thường thường nếu di chúc có mấy chữ Last Will & Testament là được rồi. Người viết di chúc phải nói rõ là mình hủy bỏ tất cả các di chúc và phụ đính (Codicils) viết trước ngày làm di chúc mới này. Người làm di chúc ngoài ra còn phải ký tên với hai người làm chứng⁶. Đặc biệt là di chúc do người viết di chúc tự tay viết bằng tay (holographic) thì thường không cần phải có nhân chứng. Chữ ký của người viết/làm chúc thư phải nằm dưới cùng của chúc thư, bất cứ những gì viết dưới/sau chữ ký đều **không** được công nhận!

Vì tôi cũng không có gia tài quan trọng nên chỉ mua lá DC & LTT của Office Depot và theo đó mà ghi ra những gì tôi muốn để lại. Trước tiên là các bạn phải nhớ là ở Mỹ trong các tiểu bang “cộng đồng tài sản” (community property), sau khi bạn chết, ½ (50%) gia tài thuộc về bà Xã⁷. Đặc biệt là cái nhà thì nên giao cho bà Xã nhất là khi bà này là vợ kế và

⁶ Người làm chứng phải là người không có tên trong những người được thừa hưởng ghi trong di chúc.

⁷ Nên nhờ Luật Sư làm phần này cho chắc ăn để tránh trường hợp con cái bà số 1 kiện tụng đòi ½ nhà còn lại.

con cái là của bà số 1. Nếu giao ½ nhà cho con cái thì phải nói rõ là bà 2 được quyền lưu cư cho đến khi chết hoặc tái giá.

Riêng tại LA, theo luật của pháp để lại, có luật hương hỏa. Người chết bắt buộc phải chia cho con dưới 23 tuổi một phần tài sản.

Một DC &LTT khi đã ký tên, thị thực thì sau này có thay đổi chỉ có thể đổi theo các viết Phụ Đính (Codicil). Nếu muốn Xoá CT và làm lại cái mới thì phải có câu thông trong chúc thư mới là chúc thư này hủy bỏ tất cả các chúc thư và phụ đính làm trước đây⁸

Phụ Đính

Phụ Đính 1

Sau đây là tóm tắt Biên Bản (BB) tường trình hôm gặp mặt nhân viên SSA để xin Trợ Cấp Xã Hội⁹. BB trước hết ghi tên họ và số SSN của người “Làm Việc” (thường là Chồng). Sau đó là tên họ, số SSN ngày tháng năm sinh và quốc tịch của người xin (thường là Vợ). Kế đến là tình trạng hôn nhân với chứng chỉ hôn thú có thông thêm câu là người xin không có hôn thú với ai trước đây và hôn nhân này, nếu có, kéo dài trên hoặc bằng 10 năm!! BB ghi tiếp là người xin trợ cấp không có con dưới 16t phải nuôi nấng hoặc trên 16 t bị tật nguyền trước tuổi 22. Ngoài ra BB còn móc thêm 2 câu: 1- Nhờ chồng thông dịch và 2- Hứa sẽ báo cho Sở ASXH khi mà tình trạng làm việc có thay đổi¹⁰.

Ngay sau đó Sở ASXH cấp cho 1 giấy nhận đã xin trợ cấp và ASXH sẽ trả lời trong vòng 30 ngày sau khi người xin trợ cấp đã cung cấp mọi tin tức Sở cần biết. Sở ASXH muốn được thông báo nếu có thay đổi địa chỉ hoặc “những

thay đổi khác có thể ảnh hưởng đến việc xin trợ cấp. Hồ sơ được lưu dưới dạng ‘điện tử’ nên Sở ASXH sẽ không lưu hồ sơ dưới dạng giấy tờ BB xin trợ cấp. Kế đến là câu thề đã xem lại các dữ kiện cung cấp trong BB là đúng nếu không sẽ bị tội v.v (under penalty of perjury). BB còn cho số dt để liên lạc khi cần và một số các mục cần phải báo cáo ngay cho Sở ASXH như lương tăng quá mức khai khi xin trợ cấp; phạm tội v.v (dài gần 2 trang giấy!!)

Phụ Đính 2

Last Will & Testament. LW&T.

Dưới đây là những mục thường thấy trong LW&T:

Personal Representative: Ai là người được chỉ định thi hành LW&T này? Và ai là người thay thế trong trường hợp người chỉ định chính không làm được hoặc đổi ý không muốn làm. Nên nói rõ là mọi chi phí điều hành cái LW&T sẽ được bồi hoàn lại với 1 phần của gia tài để lại.

Guardian: Chỉ áp dụng nếu người viết hoặc làm LW&T có con vị thành niên

Bequests: Đây là mục chánh của LW&T. Vì LW&T loại mua sẵn không đủ chỗ nên chỉ phải dùng một phụ đính có ghi rõ là phụ đính của LW&T ký cùng ngày tháng năm và có chữ ký tắt (Testator’s Initials). Trong phần này ghi rõ gia tài để lại cho vợ và nếu vợ cũng chết thì để lại cho con thành niên (Contingencies) với bách phân chia gia tài và nếu con thành niên không nhận hoặc không có thì gia tài sẽ chia cho những người thừa kế phụ thuộc (Secondary Contingencies) và cũng với bách phân chia gia tài.

Chữ ký của người viết/làm LW&T và của những người làm chứng với chữ ký do **Notary thị thực**.

⁸ Cũng như các AH thường thấy trong các Nghị Định một câu thông như sau: “Tất cả các điều trái với Nghị Định này đều bị hủy bỏ”

⁹ Application Summary for Wife’s Insurance Benefits.

¹⁰ Xem phần lòng thông của Bản TT.